

Németh Ernő¹

XII. LOGISZTIKAI FÓRUM

A Magyar Logisztikai Egyesület (MLE) évente más-más témát választva rendez egy immár hagyományosnak mondható év eleji Logisztikai Fórumot. A fórum ebben az évben tizenkettedik alkalommal került megrendezésre február 23-24-én. A témaválasztást a Távolsági kereskedelem, még közelebbről a kínai gazdaság dinamikus növekedése és a kínai áruk európai erőteljes terjeszkedése és az ezzel kapcsolatos hazai logisztikai kihívások inspirálták.

A Logisztikai Fórum témája kapcsán néhány gondolat Kínáról

¹ Dr. Németh Ernő nyá. ezredes, a hadtudomány kandidátusa, az MH ÖLTP tudományos munkatársa.

Kína nevének eredete

751 óta, a Talasz-völgyi csata hatására, két részre oszlott Ázsia: nyugatra az arabok világa helyezkedett el, keletre pedig a kínai kultúra hódított, többnyire a kínai császárság hadaival, de katonai sikerek nélkül is. Kína neve a Kr. e. 11. század óta szerepel a rituális bronzedényeken, és jelentése: „**Közérország**” (Csung-kuo, mai pekingi írás szerint Zhong guo). Kína az egyetlen ország, amelynek kultúrája – kezdettől fogva – ugyanazon a helyen található, folyamatosan fennmaradt, az ország máig a világ élvonalában található; **tehát voltaképpen az egyetlen folyamatos kultúra a világon.**

Politikai kapcsolatokról

Magyarország az első államok egyikeként 1949. október 3-án ismerte el a Kínai Népköztársaságot, s három nap múlva, október 6-án már diplomáciai kapcsolatot is létesített vele. A magyar-kínai kapcsolatok folyamatosan fejlődtek, majd –a hatvanas években történt elhidegülést követően- a nyolcvanas években a reformközösség alapján egyre intenzívebbé váltak.

A két ország társadalmi-politikai berendezkedésének, értékrendjének különbözővé válása és annak külpolitikai következményeként az 1990-es évtized elejétől a kétoldalú kapcsolatrendszer új elvi alapokon működik.

Mai politikai kapcsolatunk alapja a kínai államfő magyarországi látogatása során 2004. június 10-én aláírt közös kormánynyilatkozat. Az új dokumentum kapcsolataink új politikai minősítéseként a „**baráti együttműködési partnerség**” fogalmát adja meg, s azt beilleszti az Európai Unió (EU) és Kína partnerségének keretei közé. **Magyarország a rohamosan növekvő nemzetközi súlyú Kínát a világpolitika és a világ-gazdaság egyik meghatározó tényezőjének, kiemelkedő fontosságú partnernek tekinti.**

Kína gazdaságáról

1978-tól kezdve a Kínai Kommunista Párt folyamatos lépéseket tett a tervgazdaság piactudósággá alakításáért. A mezőgazdaságban felhagytak a korábbi erőszakos kollektivizálással, helyette áttértek az **állami gazdaságokra**. A szolgáltatásban és a könnyűiparban megjelenhetett a magánszféra, amely az ország meghatározott területein egyben külföldi vállalkozók odatelepülését is jelentette. A párt befolyását a

gazdaság minden terén csökkentették, a helyi hatóságok, illetve a vállalatok vezetősége kapta kézbe az irányítást. **Így Kínában létrejött a szocialista piacgazdaság.**

Ez a gazdaságpolitika meghozta a gyümölcsét: 20 év alatt meg-négyszereződött az ország GDP-je. Kína jelenleg a világ negyedik gazdasági potenciálja, amelyet elsősorban nagy lakosságának köszönhet (1,6 milliárd fő), miközben még mindig csak kb. 1100 \$ jut egy kínai lakosra. A Kína gazdaság minden évben jelentősen gyarapszik, évente 6 - 10 %-kal nő a GDP, amely ha folyamatos marad, Kína hamar jelentős gazdasági térséggé nőhet óriási piaccal.

Kína gazdasága a kínai kormány gazdasági kutatóközpontja szerint várhatóan átlagosan évi 8 százalékkal bővül a következő, 2006/2010-es ötéves terv időszakában. Korábban a kormány célja évi 7 százalék volt. A központ szerint az egy főre jutó GDP 2010-re eléri az 1700 dollárt. A növekedés fő húzóereje ezentúl is a tőkeberuházás lesz, mind a legközelebbi ötéves terv idején, mind utána, legalább 2020-ig. Ezen a módon várhatóan a tervezettnél hamarabb érik el a GDP meg-négyszerezését, amit eredetileg 2000-től 2020-ig terveztek.

Kína gazdasága 2002-ben 8,1 százalékkal, 2003-ban 9,3 százalékkal, 2004-ben 9,5 százalékkal bővült, annak ellenére, hogy már 2003 végén elhatározták a túlfűtöttnek tartott ütem lassítását, és 2004-ben több intézkedést tettek - ilyen volt például az októberi, kilenc év óta első alapkamat-emelés, 0,27 százalékponttal 5,58 százalékra az egyéves jüan kölcsönök számára, valamint a hitelezés szűkítése egyéb korlátozó-sokkal is. Azonban, kivédendő a kereskedelmi partnerek, főleg az **Egyesült Államok** gyakori követelését, hogy Kína értékelje fel a jüant, a kormány tavaly enyhíteni igyekezett a felértékelési nyomást is, például több ízben csökkentette a vállalatok devizabeváltási kötelezettségét. Ezek az intézkedések a lassítás ellen hatottak.

A nyitott kapuk politikájával vette kezdetét annak a politikai, gazdasági és lélektani feltételrendszernek kiépülése, amelynek következtében az anyaországtól távol élő kínaiak is aktív részt vállalhatnak a **KNK** gazdaságfejlesztési és modernizációs tevékenységben. Így a világban szétszórta élő kínai közösségek gazdasági erejének döntő szerepe van a „nyitás” politikája sikerében. A **Kínai Népköztársaság** külkapcsolati stratégiájának kiemelt részét képezi a tengerentúli kínaiak tőkeerejének bevonása a gazdaság fejlesztésébe. A követett politika sikere nemcsak a szárazföldi Kína gazdasági erejét növelte meg, de hozzájárult a távol-keleti kínai gazdasági összefonódás erősödéséhez is.

A „nagy kínai gazdasági térség” szereplői

Az utóbbi években egyre többet lehet olvasni az ún. „*nagy kínai gazdasági közösség*”, vagy „*kínai közös piac*” kialakításának szándékáról. Az integráció két síkon folyik: regionális és globális dimenzióban. A regionális integráció szintjén a **Kínai Népköztársaság, Hongkong, Makaó és Tajvan** gazdasági összefonódása a meghatározó folyamat. Globális szinten a világ különböző országaiban élő kínaiak gazdasági erőforrásai képezik azt az erőt, amely hozzájárul az etnikai alapú együttműködéshez.

A „nagy(obb) kínai gazdasági területen” belül három olyan entitást² lehet megkülönböztetni, amely forrásául szolgál a kínai gazdasági erőnek: 1./ A Kínai Népköztársaság, Hongkong, Makaó és Tajvan alkotta, kínaiak lakta területek, 2./ az ún. pán-ázsiai kínai gazdasági blokk, amelyhez **Thaiföld, Malajzia, Indonézia, Fülöp-szigetek, Szingapúr** és más, a kínai gazdasági befolyás alatt álló ázsiai országok sorolhatók, valamint 3./ a külföldön élő huarenek (huazsen) és huaqiaok (huacsiao) virtuális együttműködési hálózata.

A „tengerentúli kínaiak” helye az integrációs folyamatban

A nyitás politikájának meghirdetése óta a **Kínai Népköztársaság** gazdasági érdekei érvényesítéséhez a nacionalizmus és a hazaszeretet szításának eszközét alkalmazza. Külgazdasági stratégiájának szerves részét képezi a tengerentúli kínaiak fokozott mértékű bevonása a gazdaság fejlesztésébe. Miatán Kínában az üzleti tevékenység alapját sokkal inkább a bizalom és a személyes kapcsolat, mint a szerződés vagy a törvény képezi, a kínai származású kereskedők és befektetők jobb üzleteket tudnak kötni, mint külföldi társaik. A **Kínai Népköztársaság** területén kívül élő kínaiak számára vonatkozó becslések meglehetősen tág határok – 30 és 60 millió fő – között mozognak.

A Kínában zajló liberalizációs folyamatok következtében felgyorsult a migráció³ üteme. Éves átlagban 700 ezer fő körülire becsülik a

² entitás (lat/fil): valamely dolog tulajdonságainak az összessége.

³ migráció (lat): a lakosság tömeges lakóhely-változtatása egy országon belül, v. áttelepülése egyik országból a másikba.

külföldön szerencsét próbáló szárazföldi kínaiak számát. Az Ázsiába, az USA-ba és Oroszországba irányuló kínai migrációs áradat éves nagyságrendjét egyaránt 200-200 ezer főre becsülik. A másodlagos célterületnek számító európai országokba települők éves átlaga 100 ezer fő körüli lehet. ***Ezek közül leginkább Franciaország, Olaszország és Németország vonzza a kínaiakat, míg Közép- és Kelet-Európában manapság Magyarország, Lengyelország és Csehország a legkedveltebb.*** A kínai hatóságok ráutaló magatartása alapján feltételezhető, hogy inkább segítik, mint korlátozzák állampolgáraik külföldre utazását.

A kialakulóban lévő kínai közös piac – amely inkább etnikai, mint regionális alapon szerveződik – illeszkedik a jelenlegi világgazdasági integrációs folyamatokba. A világgazdaságon belül új formáció azon hálózatok kiépülése, amelyekben az országok közötti közvetlen kapcsolattartással szemben a cégek és a személyek közötti kapcsolatok dominálnak. A multinacionális cégek világot behálózó képződményei, eredendően ágazati vagy etnikai alapon szerveződő gazdasági láncolatai alkotják a rendszert. Ezek közül az ún. tengerentúli kínaiak képezik az egyik gazdaságilag legerősebb hálózatot. ***Egy szingapúri bankár becslése szerint a tengerentúli kínaiak likvid tőkéje több mint 2 trillió USD-nek megfelelő értéket tesz ki.***

Külkereskedelem, külföldi beruházások⁴

⁴ Wikipédia/A szabad lexikon/: Kína gazdasága.

A lap eredeti címe “http://hu.wikipedia.org/K%C3%Adna_gazdas%C3%A1ga”

Export	
Össz-forgalom	580 milliárd USD
Termékek	gépek és berendezések, műanyag, optikai és gyógyászati eszközök, vas és acél
Partnerek	Amerikai Egyesült Államok 21,1%, Hong Kong 17,4%, Japán 13,6%, Dél-Korea 4,6%, Németország 4%
Import	
Össz-forgalom	550 milliárd USD
Termékek	gépek és berendezések, optikai és gyógyászati eszközök, vas és acél, szerves vegyi áruk, feketekőszén, kőolaj
Partnerek	Japán 18%, Tajvan 11,9%, Dél-Korea 10,4%, Amerikai Egyesült Államok 8,2%, Németország 5,9%

Legnagyobb kínai vállalatok

Név	Szektor	Forgalom (miliárd €)
<u>Sinopec</u>	olaj	39,3
<u>Petrochina</u>	olaj	30,4
Cnooc (Chinese national offshore oil company)	olaj	16,5
Baosteel	acél	10,8
<u>Lenovo</u>	informatika	9,2
<u>Saic</u> (Shanghai Automotive)	jármű	9,0
Haier	háztartási gépek	8,0
Huawei	telekommunikáció	3,8
TCC	elektronika	2,6
Chalco	alumínium	2,2

Összefoglaló megjegyzések

Nagy-Kína kapcsán nem beszélhetünk az Európai Unióhoz hasonló integrációs folyamatról. Az eltérések számbavételekor elsősorban azt kell megemlíteni, hogy a kínai gazdasági együttműködési folyamat alapegységét nem szuverén nemzetállamok képezik, s ennek következtében a klasszikus integrációs modellbe nem is illeszthető be. Maga az anyaország is csak részben alanya az integrációnak, mivel a kínai entitások közötti gazdasági együttműködés helyszíne döntően az

ország egy meghatározott, többnyire a keleti és délkeleti tartományokra korlátozódik.

Az országon belüli erőforrások eloszlásának egyenlőtlensége a kínai nemzetgazdaság meglehetősen súlyos problémája, aminek csak egyik következménye az anyaországon belüli gazdasági kohéziós erő gyöngülése. Ennek következtében csak részintegrációs folyamatról beszélhetünk, amely ugyan politikai és etnikai értelemben része az ország egészének, gazdasági értelemben azonban ma már inkább kötődik azokhoz a kínai entitásokhoz, amelyek a Kínai Népköztársaságtól eltérő fejlődési pályát futottak be. *Hongkong és Makaó a brit, illetve a portugál gyarmatbirodalom részeként tért vissza az anyaországhoz. Tajvan kérdése még egyelőre nyitott, az azonban egyértelmű, hogy gazdasági vonatkozásban szárazföldi befektetései, termelőkapacitása áthelyezésének mértéke meghaladta azt a szintet, amelyen túl már függőségi viszonyról beszélhetünk.*

A kínai integrációs folyamat résztvevőinek sorából nem szabad kihagyni azokat a világban szétszórta élő kínaiakat sem, akik identitásuk őrzése és gazdasági erejük révén „*kovászai*” a déli- és délkelet-kínai gazdasági közösség fejlődésének. Ez megint egy olyan speciális összetevőjét adja *Nagy-Kínának*, amely megkülönbözteti más integrációs kezdeményezésektől. A „*tengerentúli kínaiak*” beruházásai nélkül nem is alakulhatott volna ki az a bázisterület, amely alapjául szolgálhat a jövő kínai „*közös piacának*”. A „*külföldre szakadt*” kínaiak működő tőke befektetései hiányában Kína keleti, tengerparti régiója minden bizonnyal továbbra is a legfejlettebb része lenne az országnak, de a fejlettség jelenlegi szintjét meg sem közelítené. Márpedig a környező kínai „*kistigrisek*”, mindenekelőtt Hongkong integrálásának szándéka az által kapott realitást, hogy az anyaország bizonyos területein is megteremtődtek azok a minőségi feltételek, amelyekhez a kínai entitások saját gazdasági érdekeit köthetik. A földrajzi megközelítés azonban csak részben fedí le ennek az együttműködésnek a lényegét. A kínai közösségek virtuális hálózata is integráns részét képezi annak a formálódó közös piacnak, amelynek gazdasági súlyát már napjainkban is a világ negyedik legnagyobb erejeként tartják számon.

Ma Kína az Amerikai Egyesült Államok után a világ második legnagyobb gazdasága, és évi átlagos 8%-os gazdasági gyarapodásával a világ legfejlettebb országa. Optimista látásmód szerint Kína gazdasági fellendülésének a csillapodása a későbbiekben sem várható, azonban a világtól való erős függés, a környezetszennye-

zés, illetve a szociális háló megbomlása az, amelyek az új gazdasági struktúra velejárói kisebb fokú óvatosságra ad okot.

A XII. Logisztikai Fórum-ra tehát mindenféleképp aktuális témát választottak a szervezők. A fórumot Pongorné Dr. Csákvári Marianna, GKM helyettes államtitkár nyitotta meg. Az előadásokat jeles hazai és külföldi előadók tartották, többek közt Huszty András a Magyar-Kínai gazdasági kapcsolatok fejlesztéséért felelős kormánybiztos, Zhu Zushon a Kínai Népköztársaság Magyarországra akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. Előadások hangzottak el az Ázsiai beruházásokról Magyarországon, Innováció a logisztikában, Kínai árúk exportja az EU-ban-Magyarország szerepe a régióban, vagy a Kínai gazdaság előretörésének hatásáról a Budapesti Érték és Árutőzsdére, A kínai-magyar kereskedelmi és vámszabályokról, valamint a Kínai árúk útja Magyarorszáig címmel. Az előadások anyaga részletesen az MLE www.mle.hu honlapján megtekinthetők.

Felhasznált irodalom:

1. *Ecsedy Ildikó*: Kína az ezredforduló végén, História 1999/09-10.
2. *Mészáros Klára*: A „Nagyobb Kína”, mint a XXI. Század meghatározó gazdasági és politikai ereje, Magyar Tudomány 2001/9.
3. Wikipédia . A szabad lexikon, Kína gazdasága.
4. A XII. Logisztikai Fórum Program és előadás összefoglalója, MLE 2006. február.

LOGISZTIKAI TUDOMÁNYOS FÜZETEK

Megjelent a Logisztikai tudományos füzetek 3. kötete.

A XII. Logisztikai Fórum nyitónapjára időzítve megjelent a fent említett tudományos füzet, amely a „védelmi logisztika” alcímet viseli.

A Magyar Logisztikai Egyesület már 1998-ban elkezdte a tudományos füzetek kiadását, de az akkori lelkesedés, szakmai tudományos támogatás és pénzügyi források csak két szám kiadására voltak elegendők.⁵

A fórumra megjelent tudományos füzet, tehát egy korábbi olyan gondolat felelevenítése, amely a logisztika elméleti eredményeinek, tudományosan feldolgozott tapasztalatainak a legszélesebb szakmai körökben történő ismertetését, terjesztését volt hivatott megvalósítani.

A Logisztikai Tudományos Füzetek 3. kötete a védelmi logisztika aktuális problémáiba enged betekinteni. Bemutatja a befogadó nemzeti támogatás helyzetét, eredményeit és feladatait. Kitekintést ad a NATO logisztikai döntéshozatali rendszerre, tájékoztat a nemzeti érdekérvényesítés lehetőségeiről. A kiadványban két tanulmány is foglalkozik a közlekedés és szállítás kérdéseivel.⁶

Összesen öt tanulmány olvasható a füzet 3. kötetében, valamennyit jeles elméleti és gyakorlati katona szakember írta.

A kiadványról még annyit kell elmondani, hogy az a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Logisztikai Egyesület, valamint a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság közös gondozásában jelent meg. Terjesztése folyamatban, megrendelhető az MLE www.mle.hu honlapon.

A további kiadványok várhatóan jobban és direktebben fogják szolgálni a logisztikai gyakorlatot, a tudományos ismeretek terjesztését, az ágazati-területi logisztikai kutatások ösztönzését, a logisztikai egyesületek közép és hosszú távú céljainak tudományos megalapozását.

⁵ Idézet: Dr. Szenes Zoltán nyá. altábornagy, CSc., főszerkesztő, a füzet Előszó c. írásából.

⁶ u. ott.

A cikkeket lektorálták (bírálták):

- Prof. Dr. Báthy Sándor nyá. ezredes
- Prof. Dr. Kőszegvári Tibor nyá. vezérőrnagy
- Prof. Dr. Turcsányi Károly nyá. mk. ezredes
- Dr. Szenes Zoltán nyá. altábornagy
- Dr. Jároscsák Miklós ezredes
- Dr. Kasza Zoltán mk. ezredes
- Dr. Németh Ernő nyá. ezredes
- Dr. Szűcs László nyá. ezredes
- Dr. Horváth Tibor mk. alezredes
- Csák Gábor mk. dandártábornok
- Keszthelyi Gyula mk. dandártábornok
- Bakó Antal mk. ezredes
- Horváth János mk. ezredes
- Horváth Tibor ezredes
- Kádár Róbert mk. ezredes
- Pogács Imre mk. ezredes
- Veres István nyá. mk. ezredes